

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ ЯК ПІДПОРЯДКОВАНА РЕЧЕННЮ СИНТАКСИЧНА ОДИНИЦЯ

Традиційне і нове розуміння словосполучення. Підрядні і сурядні словосполучення. Формально-граматичні та семантичні типи підрядних і сурядних словосполучень.

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Словосполучення як некомунікативна непередикативна одиниця-конструкція, підпорядкована реченню.
2. Сурядні словосполучення. Типи сурядних словосполучень.
3. Підрядні словосполучення. Типи підрядних словосполучень. .

ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бевзенко С. П. Сучасна українська мова. Синтаксис : [навч. посіб.] / С. П. Бевзенко, Л. П. Литвин, Г. В. Семеренко. – К. : Вища шк., 2005. – С. 33–49.
2. Загнітко А. П. Український синтаксис : навчально-практичний комплекс : [в 2 ч.] / А. П. Загнітко, М. О. Вінтонів, Л. В. Сегін. – 2-ге вид., доповн. – Донецьк–Слов'янськ : Дон НУ, 2011. – 652 с.
3. Плющ М. Я. Системна організація граматичної будови української мови. Таблиці. Схеми : [навч. посіб.] / М. Я. Плющ, О. Ю. Грипас. – К. : Видавничий дім «Слово», 2015. – 264 с.
4. Слинько І. І. Синтаксис сучасної української мови : Проблемні питання : [навч. посіб.] / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. – К. : Вища шк., 1994. – С. 69–102.
5. Сучасна українська літературна мова : [підручник] / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін. ; за ред. М. Я. Плющ. – 6-те вид., стер. – К. : Вища шк., 2006. – С. 322–330.
6. Сучасна українська літературна мова : Морфологія. Синтаксис : [підручник] / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. – К. : Знання, 2010. – 374 с.
7. Сучасна українська мова : [підручник] / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; за ред. О. Д. Пономарева. – 2-е вид., перероб. – К. : Либідь, 2001. – С. 237–243.
8. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : [підручник] / К. Ф. Шульжук. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – С. 43–66.

Допоміжна

1. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис : [підручник]. – К. : Либідь, 1993. – С. 51–65.
2. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови. Синтаксис : [монографія] / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – С. 96–122.
3. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис / [за ред. І. К. Білодіда]. – К. : Наукова думка, 1972. – С. 118–149.
4. Українська мова : Енциклопедія / [редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін.]. – К. : Вид-во “Укр. енцикл.” ім. М. П. Бажана, 2007. – 856 с.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. *Випишіть сурядні словосполучення, визначте їхні типи.*

Ім'я Сергія Параджанова майже чотири десятиліття – у списках кращих кінематографістів світу. Його фільм “Тіні забутих предків” (1964) став епохальним.

Сергій Параджанов (Саркіс Параджанян) народився 9 січня 1924 р. в Тифлісі (Тбілісі). Його батько Йосип, відомий у місті антиквар і меценат, був досить заможною людиною. З приходом радянської влади його неодноразово заарештовували. Маленькому Сергію довелося пережити декілька обшуків.

1942 р. хлопець закінчує середню школу і поступає на будівельний факультет Тбіліського інституту інженерів залізничного транспорту. Через рік залишає вуз і вступає відразу до двох творчих закладів: Тбіліської консерваторії (вокальний факультет) і хореографічного училища при оперному театрі (С. Цалик).

Завдання 2. *Випишіть підрядні словосполучення, визначте їхні типи.*

1. Лети, моя пісне, не лягай спочивати. 2. Спішать літа у мреві голубому. 3. Щоднини, щохвилі, щомиті зі мною говорить рідна земля. 4. Вклонімося, люди, матері своїй. 5. Спішить до моря сивочубий Дніпр, На хвилях, мовби на руках, несе мелодію любові. 5. Кохане слово, мене ти пригорни. 6. Вікам не стерти дух майдану Й святий наш український гнів. 7. Щодня вона святила слово, Не мовлячи чужинського ні слова. 8. У час війни, у час страждання Не згасне й не помре кохання. 9. Чом перший сніг, лапатий сніг Невинність журно ронить? (І. Вихованець).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. *Випишіть словосполучення, виокремлювані на основі принципів традиційної граматики, і словосполучення, виокремлені за принципами функційної граматики. Поясніть різницю в потрактуванні словосполучення в цих граматиках.*

Його село, те, що Степан покинув, теж стояло на березі, і зараз він несвідомо шукав спорідненості між своїм та цим селом, що випадково

трапилось йому на великій путі. І радісно почував, що ця кривність єсть і що в ці хати, як і в свої покинуті, він би зайшов господарем. З жалем дивився, як тане воно, одсуваючись за кожним рухом машин, і от пасмо гидкого диму сховало його зовсім. Тоді Степан зітхнув. Може, це було вже останнє село, що він побачив перед містом.

Він почував у душі своїй невиразне хвилювання і млосьть, мов лишив у своєму селі й по всіх, що бачив був, не тільки минуле, але й надії. Заплющивши очі, він піддався сумові, що колисає душу (В. Підмогильний. Місто).